

Motion till riksdagen 2020/21:3340

av Jakob Forssmed m.fl. (KD)

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Motivering

Tabell 1 Kristdemokraternas förslag till anslag för 2021 uttryckt som avvikelse gentemot regeringen

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	148 511 444	±0
1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	4 683 455	±0
1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	7 150	±0
1:4 Tillfälligt stöd till enskilda kommuner och regioner	250 000	±0
Summa	153 452 049	±0

Kommunsektorns utveckling

Kommuner och regioner ansvarar för stora delar av det som är välfärdens viktiga verksamheter. Sjukvård, skola och social omsorg utgör merparten av kommunsektorns uppdrag. Därmed är också kommunsektorns ekonomiska utveckling av största vikt för att säkerställa en fungerande välfärd.

Det som är mest betydelsefullt för att kommuner och landsting ska kunna upprätthålla och utveckla välfärden är skatteunderlagets utveckling. Hur antalet arbetade timmar utvecklas är därför av avgörande vikt för att välfärdsuppdraget i kommuner och

regioner ska kunna säkerställas. I coronapandemins spår har arbetslösheten vuxit och kommunernas skatteintäkter påverkats negativt, samtidigt som kostnaderna ökat på grund av det extra tryck som pandemin inneburit för vården och omsorgen.

Under Kristdemokraternas och Alliansens tid vid regeringsmakten 2006–2014 stärktes välfärden, vilket inte minst syns i hur skattekraften, det vill säga skatteunderlaget per invånare, utvecklades under denna tid. Under de åtta åren växte skattekraften från 162 600 kronor till 185 800 kronor, i 2014 års fasta priser, motsvarande 12 procent, vilket är detsamma som en långsiktig förstärkning av kommunernas skatteintäkter och möjligheter att utveckla välfärden. Under samma period ökade de kommunala skatteintäkterna med nästan 19 procent, och den kommunala skatteintäkten per capita ökade med 13 procent. Den ekonomiska politik och välfärdspolitik som fördes med Kristdemokraterna och Alliansen i regeringsställning resulterade i att resurserna till skola, sjukvård och omsorg ökade med mer än 100 miljarder kronor i fasta priser. Resurserna ökade per invånare, per elev och per slutenvårdspatient. Också antalet läkare, barnmorskor och sjuksköterskor per invånare ökade. Resurserna till skolan ökade per elev, i alla skolformer och i fasta priser.

För kommunsektorn är det avgörande att statliga styrsystem främjar en godushållning med gemensamma resurser. Effektivitet och ändamålsenlighet är därför viktiga parametrar när reformer och riktlinjer beslutas. Prestationsbaserade ersättningar som överlåter åt regioner och kommuner att själva välja lämpliga metoder att uppnå vissa bestämda mål är exempel på god statlig styrning.

Många av de samhällsproblem Sverige står inför behöver lösas ute i kommunerna och regionerna. Välfärden skapas ute i vården, omsorgen och skolorna. För att stärka välfärden behöver kommunsektorn därför resurser, men också verktyg för att korta köer, säkra kompetensförsörjning och bygga ett samhälle präglat av gemenskap.

Kristdemokraterna har drivit på för att kommunerna ska få mer resurser. I M/KD-budgeten avsattes 17,5 miljarder extra över tre år i generella medel. I februari 2020 drev vi igenom ett utskottsinitiativ i finansutskottet för att snabbt tillskjuta 2,5 miljarder ytterligare, då kommunsektorn signalerat underskott på flera håll.

I samband med coronapandemin har kommunsektorn tillskjutits stora resurser, vilket varit bra. Det har hindrat varsel och uppsägningar i kommunsektorn som skulle kunnat förvärra krisen. Även under kommande år får kommunsektorn betydande förstärkningar i generella medel – 22,5 miljarder kronor för 2021. Kristdemokraterna ställer sig bakom detta då det bidrar till att upprätthålla välfärdsinsatser, sysselsättning och bromsar kommunalskatteshöjningar, som slår mot låga inkomster och jobb. Samtidigt anser vi att mer behöver göras.

Vi vet till exempel att många kommuner möter en demografisk chock när de ställs inför att antalet personer över 80 år ökar med 36 procent under denna och nästa mandatperiod, samtidigt som de åldersgrupper som jobbar växer mycket långsammare. Till 2026 behövs 26 000 nya äldreboendeplatser och 200 000 personer behöver rekryteras till välfärden, utöver de 300 000 pensionsavgångar som måste ersättas. Därutöver har kommuner som tagit ett långt större ansvar än andra för flyktingar fått ökade kostnader.

Vi lägger därför mer resurser på vård och äldreomsorg än regeringen gör. För 2021 lägger vi drygt 4,4 miljarder kronor mer än regeringen på äldreomsorg och 1,8 miljarder kronor mer på vården. Dessa medel fördelas under utgiftsområde 9.

Kristdemokraterna ser till att stärka välfärden genom strukturellt riktiga reformer. Därmed ser vi till att välfärdens resurser bibehålls och förstärks samtidigt som vi sänker skattetrycket. Den viktigaste lösningen på de stora utmaningar som finns för kommu-

nera är att skatteunderlaget fortsätter öka kommande år. Därför är en effektiv jobbpolitik av avgörande betydelse för att kommuner och regioner långsiktigt ska kunna tillhandahålla välfärd med kvalitet. Kristdemokraternas jobbförslag kommer att leda till fler arbetade timmar och en fortsatt god utveckling av skatteunderlaget, vilket främjar välfärden och är av stor vikt för att återhämtningen efter den ekonomiska kris som följt i pandemins spår ska komma igång så snabbt som möjligt.

Övriga anslagsförändringar

Mot bakgrund av att regeringen bedrivit en politik som slår mot jobb och företagande ser Kristdemokraterna med oro på att man samtidigt utökat det offentliga åtagandet genom flera satsningar på att kostnadsbefria utvalda delar av välfärden. Risken med denna politik är att färre jobb skapas, sysselsättningen minskar och möjligheten att långsiktigt möta det ökade offentliga åtagandet försämras. Den nedåtgående spiral som detta riskerar att skapa med ytterligare skattehöjningar och försämrade jobbmöjligheter vore skadlig för Sverige. Därför prioriterar vi mer träffsäkra satsningar än den som regeringen infört gällande kostnadsfri tandvård för alla 19–23-åringar som presenterades i budgetpropositionen för 2017. Detta innebär att anslag 1:1 på detta utgiftsområde minskar med 600 miljoner kronor per år.

Vi höjer milersättningen i reseavdraget vilket innebär minskade inkomstskatteintäkter för kommunerna om 400 miljoner kronor per år, vilket de kompenseras för fullt ut under detta utgiftsområde.

Vårt förslag om att ändra kvalificeringsregler till pension och socialförsäkringsystem för personer som inte har arbetat eller varit bosatta i Sverige innebär att kommunernas skatteintäkter minskar med 200 miljoner kronor per år, vilket kommunerna kompenseras för på detta utgiftsområde.

Jakob Forssmed (KD)

Sofia Damm (KD)

Hampus Hagman (KD)

Hans Eklind (KD)

Désirée Pethrus (KD)